

NORGES HØYESTERETT

Den 29. mai 2012 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Tjomsland, Matningsdal og Webster i

HR-2012-01119-U, (sak nr. 2012/704), sivil sak, anke over kjennelse:

A (advokat Jørgen Bugge)

mot

X kommune (advokat Jan Mathys Truyen)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder særskilt anke over lagmannsrettens avgjørelse av sakskostnader i dom i en sivil sak.
- (2) A var fra februar 2003 ansatt i forskjellige vikariater i X kommune. På møte avholdt 29. august 2005 fremmet kommunen kritikk mot hennes arbeidsutførelse. Kommunen opplyste samtidig at arbeidsforholdet ikke ville bli forlenget ut over september 2005.
- (3) A reagerte sterkt på kommunens handlemåte under møtet, og ble samme kveld fraktet til legevakten på grunn av kramper og hyperventilering. Hun har senere ikke kommet i arbeid som følge av psykiske reaksjoner.
- (4) A anla søksmål mot kommunen med krav om fastsettelsesdom for at kommunen var erstatningsansvarlig. Ved Borgarting lagmannsretts dom 8. januar 2009 er det rettskraftig avgjort at kommunen er erstatningsansvarlig for den personskaide A ble påført i møtet 29. august 2005.
- (5) A reiste deretter sak mot kommunen med krav om utmåling av erstatningen. Drammen tingrett avsa 23. september 2010 dom hvor A ble tilkjent 2 337 418 kroner i erstatning. A ble også tilkjent fulle sakskostnader.
- (6) X kommune anket dommen til Borgarting lagmannsrett. Under dissens avsa Borgarting lagmannsrett 10. februar 2012 dom med slik slutning:

"1. X kommune dømmes til å betale slik erstatning til A:

- 1.1 Ménerstatning med 205 000 – tohundreogfemtusen – kroner.
- 1.2 Lidt inntektstap med 272 162 – tohundreogsyttitotusenett hundreogsekstito – kroner.
- 1.3 Påførte utgifter med 31 552 – trettientusenfemhundreogfemtito – kroner.
- 1.4 Renter av lidt tap med 63 000 – sekstitretusen – kroner.
- 1.5 Fremtidig inntektstap med 1 756 427 – enmillionsjuhundreogfemtisekstusenfirehundreogtjuesju – kroner.
- 1.6 Skatteulempe med 151 512 – etthundreogfemtientusenfemhundreogtolv – kroner.
- 1.7 Redusert pensjonsopptjening med 35 000 – trettifemtusen – kroner.
- 1.8 Fremtidig utgiftstap med 73 651 – syttitretusensekshundreogfemtien – kroner.

2. Oppfyllelsesfristen er 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne dom.

3. Sakskostnader tilkjennes verken for tingrett eller lagmannsrett."

- (7) A har inngitt særskilt sakskostnadsanke i medhold av tvisteloven § 20-9 tredje ledd. Anken gjelder bevisvurderingen og rettsanvendelsen, og det er i det vesentlige anført:
- (8) A skulle ha blitt tilkjent full erstatning for sine sakskostnader, jf. hovedregelen i tvisteloven § 20-2 første ledd. Det kan ikke sees at lagmannsretten ved sin vurdering av unntaksregelen i tredje ledd har tatt hensyn til bokstav c. Sakens velferdsmessige betydning og styrkeforholdet mellom partene tilsier at det i dette tilfellet er svært urimelig å anvende lempingsregelen til fordel for X kommune.
- (9) A har lagt ned slik påstand:
- "1. A tilkjennes sakens omkostninger for tingrett og lagmannsrett med tillegg av lovens forsinkelsesrente til oppgjør skjer.
  - 2. A tilkjennes sakens omkostninger for høyesterett."
- (10) X kommune har tatt til motmæle, og har i det vesentlige anført at lagmannsrettens avgjørelse ligger innenfor det forsvarlige, og at resultatet av erstatningsspørsmålet voldte lagmannsretten atskillig tvil. Det er også anført at sakskostnadsavgjørelsen beror på en helhetsvurdering, hvor ingen av de nevnte hensynene i tvisteloven § 20-2 tredje ledd har forrang fremfor andre hensyn nevnt i bestemmelsen.
- (11) X kommune har lagt ned slik påstand:
- "1. Anken forkastes.
  - 2. X kommune tilkjennes sakens omkostninger for Høyesterett."
- (12) Høyesteretts ankeutvalg bemerker:
- (13) Utvalgets kompetanse er etter tvisteloven § 20-9 tredje ledd begrenset til å prøve lovanvendelsen og saksbehandlingen, samt bevisvurderingen så langt den utelukkende gjelder sakskostnadsavgjørelsen.
- (14) Lagmannsretten har gitt følgende begrunnelse for avgjørelsen:
- "A har vunnet saken. Lagmannsretten – samtlige dommere – finner likevel at tungtveiende hensyn gjør det rimelig at X kommune fritas for erstatningsansvar for kommunens sakskostnader etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd. Det var god grunn til å få saken prøvd siden den var tvilsom. Det vises til lagmannsrettens bemerkninger ovenfor."
- (15) Etter tvisteloven § 20-2 tredje ledd kan den tapende part fritas for omkostningsansvar dersom

"tungtveiende grunner gjør det rimelig". Ved denne vurderingen skal det blant annet, som det fremgår av lagmannsrettens begrunnelse, etter bokstav a særlig legges vekt på om det var "god grunn til å få saken prøvd fordi den var tvilsom". Men bokstav c fremhever at det også særlig skal legges vekt på "om saken er av velferdsmessig betydning og styrkeforholdet partene imellom tilsier slikt fritak". Bokstav c ble under lovarbeidet tilføyd av justiskomiteen som i Innst. O. nr. 110 (2004-2005) side 62 uttaler:

"K o m i t e e n vil påpeke at hvorvidt unntaksregelen i § 20-2 tredje ledd skal komme til anvendelse vil bero på en konkret skjønnsmessig avgjørelse. K o m i t e e n vil dog fremheve at rammen for de hensyn som det kan legges vekt på etter § 20-2 tredje ledd må trekkes relativt vidt. Det kan for eksempel legges vekt på at en part har tilsidesatt sine plikter etter §§ 5-2 til 5-4, at saken har betydning ut over den aktuelle sak for den ene parten, at saken gjelder et typisk forbrukerspørsmål, at det hadde stor velferdsmessig betydning for den ene part å få prøvd saken og at det foreligger vesentlig ressursulikhet mellom partene. Det vesentlige ved den konkrete lovanvendelsen vil være å finne frem til et resultat som fremstår som rettferdig og rimelig.

K o m i t e e n viser til at forslaget nedenfor til § 20-2 ny bokstav c, er en presisering av at en må ta hensyn til den konsekvens saken har for de respektive parter, og at partene i en rettsprosess kan ha svært ulike utgangspunkt og muligheter for å bære den vinnende parts saksomkostninger. Det bør i forbindelse med dette nye tillegget påpekes at en spesielt skal legge vekt på om den vinnende part er stat, kommune eller annen sterk motpart. Det vil i disse tilfeller ofte være en stor grad av styrkeforhold mellom partene."

- (16) Bokstav c gjelder direkte adgangen til å fritta for omkostningsansvar i den motsatte situasjonen av hva som er tilfellet i denne saken. Etter ankeutvalgets vurdering ville det imidlertid gi dårlig sammenheng i reglene om dette momentet utelukkende skulle kunne tillegges vekt når det er den minst ressurssterke parten som har tapt saken. Når det overordnede kriteriet for fritak er om "tungtveiende grunner gjør det rimelig" å fritta for ansvar, vil det klart være et relevant moment ved vurderingen etter § 20-2 tredje ledd om den tapende part har betydelig større økonomiske ressurser enn den vinnende part.
- (17) Lagmannsretten har selvsagt vært klar over den forskjell i styrkeforhold mellom partene som foreligger i denne saken. Men det fremgår ikke av lagmannsrettens kortfattede begrunnelse at dette forholdet er trukket inn i vurderingen. Ankeutvalget er blitt stående ved at dette etter omstendighetene er en saksbehandlingsfeil som kan ha hatt betydning for omkostningsavgjørelsen. Lagmannsrettens dom, domsslutningens punkt 3 må etter dette oppheves, jf. tvisteloven § 30-3 jf. § 29-21 første ledd.
- (18) Anken har ført fram. Den ankende part tilkjennes etter dette saksomkostnader i anledning anken til Høyesterett med 5 000 kroner inkludert merverdiavgift. Den ankende part er ikke belastet rettsgebyr, jf. rettsgebyrloven § 10 første ledd nr. 10.
- (19) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

1. Lagmannsrettens dom, domsslutningen punkt 3, oppheves.
2. I sakskostnader for Høyesterett betaler X kommune til A 5 000 – femtusen – kroner innen 2 – to – uker fra forkynnelsen av denne kjennelsen.

Magnus Matningsdal
(sign.)

Steinar Tjomsland
(sign.)

Bergljot Webster
(sign.)

Riktig utskrift: